

Oikeusrekisterikeskus
Rekisteripäällikkö Teemu Mikkola
PL 157, 13101 Hämeenlinna

25/4/2016

93/00/2016

Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite: HE 32/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO; HE 32/2016

Lakivaliokunta on pyytänyt Oikeusrekisterikeskukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa viitekohdan asiassa. Oikeusrekisterikeskus lausuu asiantuntijalausuntoon seuraavaa.

1. Hallinto-oikeuden tiedonsaantioikeus

Esitys sisältää muutoksia hallinto-oikeuslain 21 §:ään koskien hallinto-oikeuksien oikeutta saada viranomaisilta tietoja ja virka-apua.

Oikeusrekisterikeskus pitää hallinto-oikeuksien tiedonsaantioikeuden laajentamista koskemaan sakon täytäntöönpanolain (672/2002) 5 luvussa mainittua sakkorekisteriä perusteltuna, mutta haluaa kiinnittää lakivaliokunnan huomion luonnoksen tiedonsaantisäännöksen sisältöön ja erityisesti kirjattuihin yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Laissa hallinto-oikeuslain muuttamisesta 21 §:ssä ehdotetaan hallinto-oikeuden tiedonsaantioikeutta koskevaa sääntelyä tarkistettavaksi niin, että hallinto-oikeudella olisi pyynnöstä oikeus saada viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä vireillä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot.

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan esimerkkinä, että hallinto-oikeudella olisi muutoksen jälkeen oikeus saada tietoja Oikeusrekisterikeskuksen pitämästä sakkorekisteristä silloin, kun tietojen saaminen tästä rekisteristä on välttämätöntä esimerkiksi ulkomaalaisen käännättämistä tai karkottamista koskevan asian ratkaisemiseksi. Tietojen välttämättömyys tulisi niitä pyydetessä perustella.

1.1 Laki sakon täytäntöönpanosta ja sakkorekisterin tietojen luovuttaminen

Oikeusrekisterikeskus toimii sakkorekisterin rekisterinpitäjänä sakon täytäntöönpanolain (672/2002) 46 §:n nojalla. Sakkorekisterin tietojen luovuttamisesta säädetään mainitun lain 50 §:ssä ja toisen momentin mukaisesti Oike-

Postiosoite
PL 157
13101 Hämeenlinna

Käyntiosoite
Vanajantie 10 B
13110 Hämeenlinna

Puhelin	Telefax	Sähköposti
029 56 65631	029 56 65703	oikeusrekisterikeskus@om.fi

Oikeusrekisterikeskus
Rekisteripäällikkö Teemu Mikkola
PL 157, 13101 HÄMEENLINNA

25/4/2016

93/00/2016

usrekisterikeskus saa salassapitovelvollisuuden estämättä pyynnöstä luovuttaa tietoja niille, joiden oikeudesta sakkorekisterin tietojen saamiseen säädetään erikseen lailla.

Sakon täytäntöönpanolain, sakkorekisterin tietojen luovuttamista koskevan säännöksen esitöihin (HE 218/2001 vp) on kirjattu, että sakkorekisterin tietosuojaan asianmukainen turvaaminen edellyttää, että luovuttamisesta säädetään lailla. Lisäksi luovuttamissäännöksestä on riittävän selvästi käytävä ilmi oikeus saada tietoja nimenomaan sakkorekisteristä. Perusteluihin on kirjattu, että luovutussäännöksessä on yksilöitävä tietoihin oikeutettu taho, luovutettavat tiedot ja tietojen käyttötarkoitus.

Lakivaliokunta on mietinnössään LaVM 9/2002 vp kiinnittänyt huomiota sakkorekisterin luovutussäännöksiin ja toteaa, että muussa lainsäädännössä oleville luovutussäännöksille ja niiden arvioinnille asetetaan tiukat vaatimukset. Tämä koskee niin oikeutta saada tietoja sakkorekisteristä, tietojen saamiseen oikeutettuja, luovutettavia tietoja kuin tietojen käyttötarkoitusta.

Edellä mainittuun nojaten, Oikeusrekisterikeskus tulkitsee sakon täytäntöönpanolain sakkorekisterin tietojen salassapito- ja luovutussäännöstä siinä määrin tiukasti, ettei luovuta viranomaisille tietoja sakkorekisteristä viranomaiselle säädetyn, yleisen, salassapidon murtavan, tiedonsaantioikeuden nojalla.

1.2 Ulkomaalaisrekisterin rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeus sakkorekisterin tietoihin

Käsillä olevassa esityksessä muutettaisiin laki ulkomaalaisrekisteristä 3 §:n 3 momentti siten, että myös korkein hallinto-oikeus ja hallinto-oikeudet määrittäisiin ulkomaalaisrekisterin rekisterinpitäjiksi.

Voimassa olevan lain 8.1 § 1 kohdan mukaan rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada ulkomaalaisrekisteriä varten sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömiä tietoja sakkorekisteriin talletetuista, ulkomaalaiselle tuomituista tai määrättyistä sakkorangaistuksista ja niiden täytäntöönpanosta.

Mikäli hallinto-oikeuksista tulee ulkomaalaisrekisterin rekisterinpitäjiä, saisivat he Oikeusrekisterikeskuksen tulkinnan mukaan, mainitun säännöksen nojalla pyytää tietoja myös sakkorekisteristä, kun tietojen saaminen tästä rekisteristä olisi välttämätöntä esimerkiksi ulkomaalaisen käännättämistä tai karkottamista koskevan asian ratkaisemiseksi.

1.3. Yhteenvedona sakkorekisterin tietojen luovuttamisesta

Viranomaiset pyytävät sakkorekisterin tietoja Oikeusrekisterikeskukselta mitä moninaisimpiin tarkoituksiin. Selkeä ja yksiselitteinen, lakiin kirjattu luovutussäännös on arkaluonteisten henkilötietojen suojaamisen näkökulmasta turval-

Postiosoite
PL 157
13101 Hämeenlinna

Käyntiosoite
Vanajantie 10 B
13110 Hämeenlinna

Puhelin	Telefax	Sähköposti
029 56 65631	029 56 65703	oikeusrekisterikeskus@om.fi

Oikeusrekisterikeskus
Rekisteripäällikkö Teemu Mikkola
PL 157, 13101 Hämeenlinna

25/4/2016

93/00/2016

linen, eikä jätä tulkinnanvaraa sille, luovutetaanko tietoja oikeaan tarkoitukseen.

Esitykseen sisältyvä hallinto-oikeuslain 21 §:n muutos olisi ensimmäinen tiedossamme oleva viranomaiselle kirjattu tiedonsaantisäännös, jossa ei olisi kirjattu nimenomaista tiedonsaantioikeutta sakkorekisterin tietoihin, mutta tiedot tulisi yksityiskohtaisten perusteluihin kirjatun mukaan kuitenkin luovuttaa, jos ne ovat välttämättömiä asian käsittelemiseksi. Rekisterinpitäjälle annetaan raskas taakka, jos sen pitää yleisen tiedonsaantioikeuden nojalla ja viranomaisen tietopyynnön perusteella tulkita, ovatko pyydetyt tiedot välttämättömiä asian käsittelyssä.

Oikeusrekisterikeskuksen näkökulmasta selkeintä olisi, että hallinto-oikeuslain 21 §:n kirjattaisiin nimenomainen tiedonsaantioikeus Oikeusrekisterikeskuksen sakkorekisterin tietoihin.

Vaihtoehtoisesti, jos hallinto-oikeuksista ja korkeimmasta hallinto-oikeudesta tulee osaltaan ulkomaalaisrekisterin rekisterinpitäjiä, sakkorekisterin tiedot voitaisiin luovuttaa laki ulkomaalaisrekisteristä 8.1 § 1 kohdan nojalla.

Postiosoite
PL 157
13101 Hämeenlinna

Käyntiosoite
Vanajantie 10 B
13110 Hämeenlinna

Puhelin	Telefax	Sähköposti
029 56 65631	029 56 65703	oikeusrekisterikeskus@om.fi